

udberegningen bekræftet sig ved den Kjøbenhavnskorsørste Bane, og i Tillid til, hvad der har viist sig ved den, have vi dernæst troet at kunne paatage os den samme Garanti for visse andre Baner paa Sjælland, idet vi ere overbeviste om, at de ogsaa om kort Tid ville betale sig ligesaa godt, som den Kjøbenhavnskorsørste Bane. Men deraf at slutte, at vi ligesaa godt kunne udstede Obligationer, hvorfor der skal bygges Jernbaner, med Hensyn til hvilke man end ikke kan sikkre os, at det er rimeligt, at de i de nærmeste Aar ville betale deres egen Drift, forekommer mig at være meget besynderligt. — Men lader os komme til selve Spørgsmaalet om Rentabiliteten. Den Gang, jeg iforgaars hørte det ærede Sde kongevalgte Medlems (Andræs) Foredrag, havde jeg den samme Følelse, som jeg ofte har, naar han paa en meget interessant Maade udvikler sine Anskuelser. Jeg vidste, at han, idet han i mine Tanker ogsaa overdrov Sagen noget, ikke vilde frembringe nogen stor og langvarig Virkning, uagtet hans Foredrag var smukt, interessant og istøtligt. Jeg har nu idag hørt et æret Medlem, der sidder lidt til Venstre for mig (S. E. Jacobsen), gjøre Indsigelse mod den Rentabilitetsbetragtning fra hans Side, der blot tog Hensyn til den directe Indtægt af Banerne; man maatte, sagde min ærede Collega tilvenstre, ogsaa tage Hensyn til de indirecte Frugter af Banerne, og jeg hører, at, før jeg kom herind i Salen idag, har ligeledes min ærede Sidemand tilhøire (Melchior) meget stærkt fremhævet disse indirecte Fordele. Men herved komme vi nærmere ind paa Sagen, mine Ferrer. Thi det ærede Ade kongevalgte Medlem (S. E. Jacobsen) vilde dog have en Beregning; han vilde ikke lade de indirecte Fordele staae for ham som det Nøstikke, det Hemmelighedsfulde, det Ubestemmelige og det Uberegnelige, som hvilket de betegnedes af det ærede Sde kongevalgte Medlem (Andræs). Men vi komme da saaledes til Spørgsmaalet om, hvorledes de indirecte Fordele skulle beregnes, og om de overhovedet kunne underkastes en Beregning, thi ellers er jo det ærede Ade kongevalgte Medlems Fordring urimelig. Men de kunne beregnes og skulle beregnes, og det ærede Sde kongevalgte Medlem (Andræs) havde virke-

ligt forsaavidt fuldstændig Ret, da han sagde, at Staten ikke skulde bygge Baner, som ikke betalte sig. Banerne skulle betale sig for Statskassen, vel ikke betale sig idag eller imorgen, men dog inden en rimelig Tid, for hvilken vi kunne gjøre Beregninger, og de skulle betale sig saaledes, at de dække ogsaa det Rentetab, der har været og maa være i endeel Aar. Men her kommer nu det Spørgsmaal frem, hvorledes en Jernbane da skal dække sig. Ja, den kan dække sig deels ved den directe Indtægt, ved at give Procenter af den Anlægs-capital, for hvilken man har maattet tilveiebringe den, og deels ad anden Veie. Der er saa ofte af dem, der have villet bevise, at man ikke skulde bryde sig om, at en Jernbane ikke betalte sig, blevet henviist til Landeveiene, til at disse vare anlagte med stor Bekostning uden at dække sig igjennem Bompengene. Ja, de have ikke kunnet dække sig gjennem Bompengene, men vel paa anden Maade, og hvorledes da? Det ærede Ade kongevalgte Medlem (S. E. Jacobsen) sagde før, at hele Samfundet burde gjøre Dpoffretser, naar der derved kunde tilveiebringes en Formuesforøgelse for de mindre begunstigede Landsdele. Nei, det skal jeg have mig frabedt, at vi skulle bidrage til at frembringe en privat Formuesforøgelse for andre Landsdele, naar det ikke tillige hænger sammen med en Formuesforøgelse for det hele Samfund. Deri ligger just det Afgjørende. Fremkalbes der ved en Jernbane en saadan Forøgelse af Nationalformuen i den Egn, hvori den anlægges, at der igjennem Skatter, Told og andre Indtægtskliber fra denne Egn fremkommer saa betydeligt Mere end tidligere, at det, lagt til hvad der udkommer som directe Renter af Banen, afgiver en fuldstændig Betaling for Statskassens Udgift til den, saa skal Banen anlægges. Men dette er altsaa Spørgsmaalet her: er der nogen Udfigt til, at der for de vestjydste Districter, for hvilke den der foreslaaede Jernbane skal anlægges, vil ved Hjælp af den fremkomme en saadan Omsætning og Formuesforøgelse, at der gjennem denne Formuesforøgelse vil fremkomme en saa stor Tilvæxt i Skatter og Afgifter deraf til Staten, at disse, lagte til de directe Jernbaneindtægter og fraregnet de større Udgifter, som Staten paa Grund af Anlæget maa